

23.3.2022

Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy:n lausunto Ylöjärven valtuustoaloitteeseen Reilu kaupunki -arvonimestä

Mitä tarkoittaa Reilu Kaupunki?

Reilun kaupan kunnat ja kaupungit on kansainvälinen verkosto sekä arvonimi kunnille, jotka ovat sitoutuneet eettiseen ja kestävään kulutukseen Agenda 2030:n mukaisesti. Suomessa Reilun kaupan kaupunkeja ja kuntia on 16, maailmalla Reilun kaupan kaupunkeja on yli 2000.

Arvonimen saadakseen kunnan tai kaupungin on täytettävä Reilun kaupan kunnan tai kaupungin kriteerit.

Reilun kaupan kaupungin tai kunnan arvonimi myönnetään vuodeksi kerrallaan, kun kriteerit täyttyvät. Kriteerit kattavat kuntapäätäjien sitoutumisen lisäksi kunnan tiedottamistyön sekä hankinnat. Kuntapäätäjien lisäksi mukaan tarvitaan koko yhteisö, ja avainasemassa ovat aktiiviset kuntalaiset.

Reilun kaupan kunta tai kaupunki -arvonimi on yhteistyötä kunnan, paikallisen liike-elämän ja kansalaisyhteiskunnan välillä, ja työtä johtaa kannatustyöryhmä, jossa on edustajia paikallisyhteisön eri osista.

Vaatimukset Reilun kaupan kaupunki –arvonimen saamiseksi

Reilun kaupan kaupunki -arvonimen saadakseen tulee kaupungin täyttää viisi kriteeriä, joiden myötä sitoudutaan hankkimaan Reilun kaupan tuotteita ja viestimään Reilusta kaupasta.

Arvonimen kriteereihin kuuluvat muun muassa:

1. Kaupunki käyttää reilun kaupan tuotteita ja hankkeella on kaupungin tuki
  - o Kaupunki sitoutuu valtuuston päätöksellä käyttämään reilun kaupan periaatteiden mukaisesti tuotettua kahvia ja teetä kaupungintalolla ja kaikissa kaupungin omissa tilaisuuksissa
  - o Kaupunki käyttää säännöllisesti myös jotakin muuta sertifioitua tuotetta kahvin ja teen lisäksi
  - o Kaupunki lisää aktiivisesti reilun kaupan tuotteiden käyttöä joko ottamalla käyttöön uusia tuotteita tai lisäämällä käytössä olevien tuotteen käyttövolyymiä
2. Kaupungissa toimii kannatustyöryhmä
  - o Kannatustyöryhmä varmistaa, että riittävän monessa kahvilassa, ravintolassa ja hotellissa on tarjolla Reilun kaupan tuotteita (ks. kohta 3).
3. Reilun kaupan tuotteita löytyy paikallisista yrityksistä
  - o Reilun kaupan kaupungin asukkailla tulee olla mahdollisuus nauttia Reilun kaupan tuotteita myös paikallisissa yrityksissä
  - o Riittävän monessa kahvilassa, ravintolassa ja hotellissa on tarjolla Reilun kaupan tuotteita
    - Ylöjärvellä on yli 30.000 asukasta, joten kriteerien mukaan 8 yrityksessä pitäisi olla käytössä Reilun kaupan tuotteita

23.3.2022

4. Reilun kaupan tuotteita käytetään paikallisissa yhteisöissä
  - o Reilun kaupan kaupungissa seurakunnat, työpaikat, järjestöt ja urheiluseurat tukevat Reilun kaupan kaupunki -hanketta pitämällä Reilua kaupaa esillä ja käyttämällä Reilun kaupan tuotteita.
    - Reilun kaupan tuotteita käyttävät seurakunnat edustavat vähintään puolta kaupungin kaikkien seurakuntien jäsenmääristä
    - Lisäksi työpaikat ja yhdistykset käyttävät Reilun kaupan tuotteita, ja mainitsevat siitä joko kotisivuillaan tai käyttämällä valmiita tiedotusmateriaaleja
    - Ylöjärvellä on yli 30.000 asukasta, joten kriteerien mukaan 15 työpaikalla pitäisi olla käytössä Reilun kaupan tuotteita
  - o Kannatustyöryhmä varmistaa, että vaadittu määrä täyttyy ennen arvonimen hakemista
5. Kaupunki viestii ja osallistuu
  - o Kaupunki järjestää tilan infopisteelle, jossa kaupunkilaisille on jaossa tietoa Reilun kaupan järjestelmästä ja tuotteista
  - o Reilun kaupan kaupunki osallistuu kerran vuodessa järjestettäviin Reilun kaupan viikkoihin organisoimalla teemaan liittyvän tilaisuuden tai tapahtuman.
  - o Kannatustyöryhmä tukee kaupunkia aktiivisesti tavoitteenaan kasvattaa kaupunkilaisten tietoa Reilusta kaupasta, sen vaikuttavuudesta sekä Reilun kaupan kaupunki -arvonimestä. Aiheesta myös tiedotetaan paikalliselle medialle.
  - o Kaupungin nettisivuilla on tietoa arvonimestä ja kaupungin sitoutumisesta eettisiin hankintoihin sekä linkki Reilu kauppa ry:n sivuille
  - o Lista kampanjassa mukana olevista tahoista (kahvilat, ravintolat, hotellit, työpaikat, yhdistykset ja seurakunnat) laitetaan näkyville joko kaupungin omille nettisivuille tai kampanjan sivuille.

Siten arvonimen saanti ja sen mukainen toiminta edellyttää kaupungilta tosiasiallisesti Reilun kaupan tuotteiden käyttämisen lisäksi myös paljon muuta panostusta, johon sen tulee olla sitoutunut.

Hakuprosessi

Kun Reilun kaupan kaupungille määritellyt kriteerit toteutuvat, voi kaupunki hakea arvonimeä Reilu kauppa ry:ltä. Laittamalla sähköpostilla tarvittavat tiedot (kunta, yhteyshenkilön nimi ja yhteystiedot) osoitteeseen jatta.makkula@fairtrade.fi, saa sähköpostiin hakulomakkeen.

Reiluun kauppaan kannattaa olla yhteydessä kuitenkin jo siinä vaiheessa, kun hankkeella on kannatustyöryhmä ja toimintaa ollaan aloittamassa. Ryhmä voi tuossa vaiheessa käsittää muutaman asian edistämiseen sitoutuneen ihmisen.

Arvonimen säilyttämiseksi kunnan pitää osoittaa konkreettisia tuloksia kriteereissä mainittujen toimintojen lisäämisestä. Kaikkea ei kuitenkaan tarvitse tehdä heti, sillä arvonimi perustuu jatkuvan parantamisen periaatteeseen: kaupunkia voi muuttaa kestävämmäksi asteittain.

Reilun kaupan kunnat raportoivat kriteerien täyttymisestä vuosittain, ja joka toinen vuosi yksityiskohtaisemmin. Reilun kaupan kuntien kannatustyöryhmän jäsenet saavat raportointilomakkeen täytettäväkseen Reilu kauppa ry:ltä loppuvuodesta. Raportointiaikaa on neljä kuukautta eli raportoitavasta vuodesta seuraavan vuoden huhtikuun loppuun.

Lisää tietoa Reilusta kaupasta ja arvonimen saamisesta löytyy osoitteesta www.reilukauppa.fi.

23.3.2022

Reilun kaupan tuotteet

Reilun kaupan tuotteita, joiden käyttöä Reilun kaupungin arvonimellä pyritään edistämään, on huomattava määrä. Tällaisia Reilun kaupan sertifioituja tuotteita on merkittävästi 16 tuoteryhmässä, joista tässä yhteydessä mainittakoon kahvin, kaakaon ja teen lisäksi mm. hedelmät, hedelmämehut, mausteet, viinit, puuvilla, hunaja ja urheilupallot. Suomen valikoimista löytyy yli 1700 erilaista Reilun kaupan tuotetta, joissa on Reilun kaupan merkki. Saatavuus on laajentunut eri lähikauppoihin ja myymälöihin sekä verkkokauppoihin.

Elintarvikkeet ovat kuntien hankinnoista suurin kokonaisuus, joissa Reilun kaupan tuotteita eniten voitaisiin käyttää ja myös arvonimen kannalta elintarvikkeilla on suurin merkitys.

Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy:n elintarvikehankinnat

Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy on Kangasalan, Lempäälän, Nokian, Oriveden, Pirkkalan, Vesilahden ja Ylöjärven perustama ja näiden asukaslukujensa suhteessa omistama hankintalain tarkoittama yhteishankintayksikkö, joka toteuttaa omistajiensa tarvitsemia hankintapalveluita. Siten Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy mm. kilpailuttaa, tekee hankintapäätökset ja hallinnoi keskitetysti kehyskuntien yhteishankintoja, joista yksi on elintarvikehankinnat.

Tällä hetkellä elintarvikehankintasopimuksia on 4 kappaletta, joista reilun kaupan kriteerejä on käytetty tukku tuotteiden (sisältää mm. lihatuotteet, kalatuotteet, pakasteet, viljatuotteet, mausteet, kasvi proteiinit, valmisruoat) ja hedelmä- ja vihannestuotteiden hankintojen tarjouspyynnössä/kilpailutuksessa.

Näitä sopimuksia kilpailutettaessa ainoastaan Lempäälä oli KuHan kunnista Reilun kaupan kunta, mutta myös muilla kunnilla oli hankintojen valmisteluhetkellä 2019 kiinnostusta asiaan. Näin ollen hankintojen valmistelussa todettiin, että Reilun kaupan tuotteet tulisi huomioida kilpailutuksessa siten, että kunnillamme olisi mahdollisuus niitä halutessaan tilata. Reilun kaupan tuotteita huomioitiin kuntiemme silloisten tarpeiden perusteella lokakuussa 2019 julkaistussa tarjouspyynnössä (tukku- ja HeVi-tuotteet) ehdottomina vaatimuksina, jonka vuoksi voimassa olevissa elintarvikesopimuksissa on varsin runsaasti myös Reilun kaupan tuotteita. Lainausta tarjouspyynnöstä 10.10.2019:

”Reilu kauppa

Tarjoajalla tulee olla valikoimassaan myös Tuotteita, jotka täyttävät Reilun kaupan yleiset periaatteet. Näitä periaatteita mm. ovat:

- Tuotteesta maksetaan viljelijälle vähintään takuuhinta, joka kattaa ympäristön ja ihmisten kannalta kestävän tuotannon kustannukset.
- Suurtilojen työntekijät saavat vähintään lakien mukaista ja asteittain nousevaa palkkaa, asialliset työolot ja oikeuden liittyä ammattiyhdistyksiin.
- Takuuhinnan ohella maksetaan lisää, joka on tarkoitettu koko yhteisön hyväksi yhteisöä kehittäviin hankkeisiin. Lisän käytöstä päätetään demokraattisesti.
- Lapsityövoiman käyttö on kielletty.
- Ympäristön hyvinvoinnista huolehditaan. Viljely on ympäristön kannalta kestävää ja luonnon monimuotoisuutta vaalitaan.

23.3.2022

Tuotteissa edellä mainittujen periaatteiden täytyminen voidaan osoittaa Reilun kaupan sertifiointimerkillä tai muulla vastaavalla kolmannen osapuolen myöntämällä sertifikaatilla. Reilun kaupan tai vastaavan sertifiointin omaaville Tuotteille on mahdollista myöntää erikseen alennusprosentti liitteellä 1 sille varatussa kohdassa.”

Siten kilpailutuksen tuloksena esimerkiksi tukkutoimittajamme Kespro Oyj:n sopimuksessa on tällä hetkellä yli 100 Reilun kaupan tuotetta.

Lisäksi elintarvikehankinnassa on myös Reilun kaupan tuotteiden tarjoamisen lisäksi asetettu tuoteryhmäkohtaisesti useita muita vastuullisuuteen ja kestävään kehitykseen liittyviä ehdottomia vaatimuksia:

”Lihat tuotteet

Lihan ja lihajalosteiden raaka-aineiden tulee olla kansallisen ja EU-lainsäädännön mukaisesti BSE-testattuja. Toimittajan on myös varmistettava, että raaka-aineena käytettävien eläinten ruokinnassa ja kohtelussa on noudatettu kulloinkin voimassa olevia tuotantomaa lakeja ja asetuksia. Lisäksi raaka-aineena käytettyjen lihatuotteiden tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

- Alkuperä ja jäljitettävyyden; toimittajan on pystyttävä ilmoittamaan tieto siitä, missä maassa eläin, josta tuote on peräisin, on:
  - syntynyt
  - kasvatettu
  - teurastettu
  - prosessoitu ja pakattu
- Liha/-lihatuote (sis. kananmunat ja munamassat) on salmonellavapaa kaikista salmonellaserotyypeistä ja tuontielintarvike on testattu komission asetuksen (EY) N:o 1688/2005 liitteiden I – III mukaisesti tai vastaavasti (ei koske Suomea ja Ruotsia).
- Mikrobilääkkeitä käytetään vain sairaiden eläinten hoitoon eläinlääkärin määräyksestä ja valvonnassa. Mikrobilääkkeiden käytöstä on pidettävä kirjanpitoa, jonka pitää olla saatavilla pyynnöstä.
- Teurastusprosessissa nauta, sika ja siipikarja on tainnutettava ennen verenlaskun aloittamista ja eläimen pitää olla tajuton ja tunnoton kuolemaansa saakka.
- Siat ovat tiloilta, joissa saparoja ei typistetä
- Siipikarja on tiloilta, joilla nokkia ei ole käsitelty esimerkiksi typistämällä.
- Tuotteeseen käytetyn broilerilihan on oltava broileriparvesta, jonka jalkapohjapistelukua seurataan.
- Broilerintuotantotilat noudattavat kerralla sisään – kerralla ulos -periaatteita, jossa untuvikot tuodaan kerralla osastoon ja teurastetaan kerralla eikä niitä harvenneta kasvatuksen aikana. Kasvatuserien välissä on suoritettava tyhjennys, puhdistus, kuivaus ja desinfiointi.

Kalatuotteet

Tarjoajan on tarjottava liitteellä 1 ainoastaan sellaisia kalatuotteita, joiden tuottamisessa on huomioitu kalastuksen seuraavat eettiset periaatteet:

- Periaate 1: Kestävät kalakannat
Kalastuksen täytyy pysyä sellaisella tasolla, että kalapopulaatiot pystyvät uudistumaan. Jokaisen sertifioidun kalastuskunnan on toimittava siten, että kannat kestävät jatkuvaa kalastusta myös tulevaisuudessa eikä resursseja riistetä.
- Periaate 2: Ympäristövaikutusten minimoiminen

23.3.2022

Kalastustoimet tulee toteuttaa siten, että koko niissä hyödynnettävien ekosysteemien rakenne, tuotantokyky, toimintakyky ja monimuotoisuus on turvattu.

- *Periaate 3: Toimiva ohjaus*
Kalastusyhteisön täytyy noudattaa kaikkia paikallisia, kansallisia ja kansainvälisiä lakeja ja sillä tulee olla vastuullinen toimintatapa sekä kyky reagoida muuttuviin olosuhteisiin ja siten ylläpitää kestävää luonnonvarojen käyttöä.
- *Periaate 4: Jäljitettävyyys*
Yritysten täytyy ostaa sertifioidut tuotteet jäljitettävyyssertifioiduilta tavarantoimittajilta. Sertifioitujen tuotteiden tulee olla helposti tunnistettavissa. Sertifioidut tuotteet tulee pitää erillään sertifiomattomista tuotteista. Sertifioitujen tuotteiden tulee olla jäljitettävissä ja määrästä on pidettävä kirjaa.

Näiden periaatteiden huomioiminen voidaan osoittaa esim. MSC -sertifikaatilla tai muulla kolmannen osapuolen myöntämällä eettiset periaatteet huomiovan kalastuksen todistuksella.

Lähiuoka ja luomutuotteet

Tarjoajan tuotevalikoimassa on oltava tilattavissa sekä lähiuokaa että luomutuotteita tarjouspyynnön mukaisesti määriteltyinä vähintään muina sopimustuotteina. Lähiuokalla tässä yhteydessä tarkoitetaan suomalaista ruokaa, jonka raaka-aineiden alkuperä ja valmistaja tiedetään ja joka on lisäksi mahdollisuuksien mukaan mahdollisimman lähellä esim. Pirkanmaalla tuotettua. Luomutuotteilla tässä yhteydessä tarkoitetaan Euroopan yhteisöjen asetuksessa (EY) 834/2007 määritetyllä luonnonmukaisella tuotantotavalla tuotettuja tuotteita.

Vastuullisuus hankinnoissa

Asiakas velvoittaa, että Toimittajan tulee noudattaa itse ja huolehtia myös siitä, että sen alihankkijat noudattavat tarjottavaa Tuotetta valmistettaessa ja palvelua tuotettaessa alla lueteltuja Kansainvälisen työjärjestön ILO:n perussopimusten ja YK:n lapsen oikeuksien määräyksiä sekä muita alla lueteltuja määräyksiä:

- ILO:n yleissopimukset pakkotyöstä, lapsityöstä ja syrjinnästä (numerot 29, 105, 111, 138 ja 182)
- YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen 32 artikla
- valmistusmaan työsuojelulainsäädäntö
- valmistusmaan työläisäädäntö, mukaan lukien vähimmäispalkkaa ja sosiaaliturvaa koskeva lainsäädäntö.”

Kuitenkin on syytä tiedostaa, että useimmiten Reilun kaupan tuotteet ovat hinnaltaan kalliimpia kuin ne tuotteet, joilla ei tätä sertifiointia ole. Vastaavan suuntainen on tilanne KuHan voimassa olevissa elintarvikkeiden hankintasopimuksissa sopimushintojen suhteen ja tarkastelussa voidaan todeta, että Reilun kaupan tuotteet ovat huomattavasti kalliimpia kuin vastaavat tuotteet ilman Reilun kaupan sertifiointia. Tuotteesta riippuen Reilun kaupan tuotteet ovat noin 20 - 150 % kalliimpia kuin kehyskuntien elintarvikkeita tilaavien tällä hetkellä pääsääntöisesti tilaamat tuotteet. Vaikkakaan Reilun kaupan sertifioidut tuotteet eivät tällä hetkellä edusta elintarvikesopimuksissa ns. volyymituotteita, joilla olisi jo itsessään suuri rahallinen merkitys, ovat ne niin paljon kalliimpia kuin tavanomaisemmat tilattavat sopimustuotteet, että niillä on vaikutusta kunnan elintarvikkeiden kokonaiskustannuksiin.

Joka tapauksessa elintarvikesopimusten voimassaolokauden, pisimmillään 31.12.2026 saakka kunnat voisivat vapaasti tilata tarpeidensa mukaisia Reilun kaupan tuotteita näistä sopimuksista, mikäli näin kunnassa ohjeistettaisiin. Kuitenkin Reilun kaupan kaupungin tai kunnan arvonimen saamisen mukainen toiminta

23.3.2022

merkitsee taloudellisia lisäpanostuksia kunnalle kalliimpien tuotehintojen muodossa, koska Reilun kaupan tuotteet ovat merkittävästi kalliimpia. Siten kaupungin tulisi ratkaistessaan Reilun kaupungin arvonimen hakemista tiedostaa, että arvonimen saanti ja ylläpito merkitsee, että tästä saattaa aiheutua kustannusten nousua ja taloudellisia paineita esimerkiksi ruokapalveluille.

Elintarvikkeiden hankintasopimusten voimassaolo ja tulevat kilpailutukset

Nykyiset elintarvikkeiden hankintasopimukset ovat voimassa pisimmillään optioineen 31.12.2026 saakka (tai 31.12.2022 tai 31.12.2024 saakka mikäli yhtä/kahta optiokautta ei käytetä). Tukku tuotteiden osalta nykyinen sopimus päättyy 23.9.2022. Siten ennen uutta kilpailutusta mahdollisia toimenpiteitä, jotka edistäisivät kunnassa Reilun kaupan tuotteiden käyttöä, voidaan tehdä näiden sitovien hankintasopimusten sallimissa puitteissa.

Kun seuraavien sopimuskausien kilpailutuksia aletaan valmistella (tukku tuotteiden osalta uutta kilpailutusta aletaan valmistella keväällä 2022), ja mikäli kehyskunnissa olisi selvää tarvetta Reilun kaupan tuotteiden tilaamiseen tavanomaisten elintarvikkeiden sijaan, voitaisiin huomioida aiempaa enemmän Reilun kaupan vaatimuksen täyttäviä tuotteita. Sen lisäksi, että tarjoajien olisi tarjottava näitä asetettujen vaatimusten mukaisesti, ne voisivat olla arvioiduilla kuntien tilausmäärillä painotettuja vertailtavia tuotteita. Tällöin mitä todennäköisimmin saataisiin ainakin keskeisimpien Reilun kaupan tuotteiden hintoja alaspäin. Myös kuntakohtainen tuotemääritys Reilun kaupan tuotteille (osatarjoukset kunnittain) olisi mahdollinen, jos tarve kunnilla Reilun kaupan tuotteisiin olisi erilainen.

Kuitenkin vielä tämän vuoden aikana, kun mainittujen elintarvikesopimusten ensimmäistä 2-vuoden optioiden käyttöä ratkaistaan (pois lukien tukku tuotteet, joiden osalta nykyinen sopimus päättyy 23.9.2022), on selvitettävä kuntien tarve ja mielipide, halutaanko optioita ottaa käyttöön. Mikäli optioiden käyttöönotto ei olisi kuntiemme tarpeiden mukainen eli hankintasopimukset eivät enää vastaisi kuntiemme todellisia tarpeita tai olisi muutoinkaan edullisia, on Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy ilman muuta valmis kilpailuttamaan elintarvikehankinnat uudelleen. Siinä tapauksessa nykyiset elintarvikesopimukset (pl. tukku tuotteet) päättyisivät 31.12.2022. Syy, miksi elintarvikesopimusten optioita ei kannattaisi hyödyntää, voisi olla esimerkiksi, että kehyskuntien todellinen käyttötarve olisi aiempaa enemmän siirtynyt luomutuotteisiin ja Reilun kaupan tuotteisiin, jolloin voimassa olevat hankintasopimukset eivät sisältömäärityiltään enää vastaisi todellista tarvetta tai olisi välttämättä näiltä osin edullisiakaan.

Elintarvikkeiden optioiden käytössä, kuten seuraavan mahdollisen kilpailutuksen valmistelussakin Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy tulee yhteishankintaprosessinsa mukaisesti kääntymään jokaisessa kunnassa hankintaan nimetyn asiantuntijaryhmäjäseneen puoleen. Hankinnan asiantuntijaryhmässä olevan jäsenen tehtävänä on selvittää ja ilmoittaa kuntansa näkemys ko. asiaan. Elintarvikehankinnassa jokaisessa kehyskunnassa asiantuntijaryhmän jäsenenä toimii ruokapalvelupäällikkö. Siten Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy tulee kääntymään Ylöjärven osalta kaupungin ruokapalvelupäällikön puoleen, jotta saataisiin aidosti kaupungin ja sen tilaajien tarve huomioitua, kun asia on ajankohtainen.

Yhteenveto

Kun kaupunki haluaa osoittaa yhteiskuntavastuun ja vastuullisten hankintojen toteuttamista hakemalla ja ylläpitämällä Reilun kaupan kaupungin arvonimeä, on sen syytä asiaa ratkaistessaan myös huomioida laajahkot toimenpiteet, joihin se sitoutuu sekä niistä aiheutuvat mahdolliset prosessikulut

23.3.2022

resurssipanostuksineen. Tämän lisäksi Reilun kaupan tuotteet ovat hankintahinnaltaan kalliimpia kuin tavanomaiset tuotteet. Tällöin kustannusten nousua saattaa aiheutua esimerkiksi ruokapalveluille.

Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy:n viimeisimmässäkin kilpailutuksessa on käytetty hyvin paljon erilaisia tuote- ja tuoteryhmäkohtaisia vaatimuksia, joilla on pyritty saamaan kuntien tarpeiden mukaisia laadukkaita elintarvikkeita, vastuullisuus ja kestävä kehitys myös huomioiden. Tällaisia vaatimuksia ovat esim. tuotteiden jäljitettävyyden, kotimaan lakien, asetusten, standardien ja ravitsemussuositusten mukaisuus, eettisten periaatteiden huomiointi kalastuksessa sekä vaatimukset tarjota lähiruokaa, luomutuotteita sekä Reilun kaupan tuotteita. Siten nykyisissä elintarvikesopimuksissa on sopimustuotteina myös Reilun kaupan tuotteita, joita kunnat voivat tilata tarpeidensa mukaisesti.

Kunnan ruokapalvelun käytössä olevat niukat määrärahat saattavat kuitenkin rajoittaa ympäristön ja eettisyyden kannalta tarkoituksenmukaisimpien sopimustuotteiden tilaamista. Esimerkiksi Reilun kaupan tuotteiden ja luomutuotteiden varsin huomattava hintaero tavanomaisiin tuotteisiin on osaltaan vaikuttanut näiden suhteellisen vähäiseen käyttöön kehyskunnissa, vaikkakin kaikissa kehyskunnissa on siirrytty jo vuonna 2017 esimerkiksi rasvattomaan luomumaitoon, kun sen hintaero ei ole enää niin merkittävä ja koulumaitotuki on tällä hetkellä rasvattomalla luomumaidolla puolet suurempi kuin rasvattomalla maidolla.

Joka tapauksessa, kuten edellisenäkin sopimuskautena Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy pyrkii sopimusten haltijana yhteistyössä elintarvikkeiden sopimustoimittajien kanssa vaikuttamaan siihen, että kehyskuntien tilaajilla olisi mahdollista saada näiden sopimusten kautta mahdollisimman paljon myös Reilun kaupan tuotteita samoin kuin lähiruokaa määrätelmän täyttäviä elintarvikkeita tilattavakseen, kun siihen on tarvetta.

Kun seuraavaa elintarvikehankinnan kilpailutusta aletaan valmistella elintarvikehankinnan asiantuntijaryhmän kanssa, siinä edelleen huomioidaan ja määritellään kehyskuntien tarve. Tällöin esimerkiksi Reilun kaupan vaatimuksen täyttäviä tuotteita ja luomutuotteita voitaisiin laajemmin määritellä vertailtaviksi tuotteiksi. Vaihtoehtoisesti näitä voitaisiin huomioida esimerkiksi kuntakohtaisesti, mikäli yhdellä tai useammalla kunnalla olisi erilainen tarve esimerkiksi Reilun kaupan kuntana kuin muilla.

Pirkkalassa 23. maaliskuuta 2022

Irene Hepokari
Hankintalakimies
Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy